Contributed by Daniel Tanuro
zaterdag, 03 maart 2012 - Last Updated zaterdag, 03 maart 2012

Er bestaat consensus over dat een temperatuurstijging van meer dan twee graden een directe impact zal hebben op mens en milieu (zo zou het tot het smelten van de ijskap op Groenland kunnen leiden). Een dergelijke temperatuurstijging zou bovendien kettingreacties veroorzaken die tot het vrijkomen van nog meer broeikasgassen leiden.

Officieel streven zowel de VN als de EU er naar een dergelijke temperatuurstijging te voorkomen, in de praktijk is dit streven al opgegeven.

Laten we om te beginnen nog eens doornemen wat nodig is om te voorkomen dat de temperatuur niet te ver boven de twee graden Celsius stijgt, maximaal tot 2,4 graden. Ten eerste is er een reductie van 50 tot 85 procent van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen nodig voor 2050. Die reductie moet op zijn laatst in 2015 beginnen. Vergeleken met de uitstoot in 1990 is een reductie van 80 tot 95 procent van de uitstoot van de ontwikkelde landen voor 2050 nodig.

Voor 2020 moet dit al een reductie van 25 tot 40 procent zijn. Ten slotte is vergeleken met de verwachtingen zoals die er nu zijn, een reductie van de uitstoot door ontwikkelingslanden van 15 tot 30 procent nodig.

Als al deze doelstellingen gehaald zouden worden, zou de zeespiegel als gevolg van uitzetting van het warmere water alleen al, toch tussen de 40 en 140 centimeter stijgen. ‘Alleen al’ omdat hierin het smelten van de ijskappen nog niet is meegerekend.

Deze doelstellingen worden niet aangenomen. Aan de vooravond van de klimaattop in Durban gaven de ontwikkelde landen toe dat het Kyoto protocol pas op zijn vroegst in 2016 vervangen zal worden. Gezien de tijd die het ratificeren van een nieuw akkoord kost, betekent dit dat een eventueel nieuw internationaal akkoord niet voor 2020 ingevoerd zal worden. Dat is te laat om de temperatuurstijging te beperken tot 2 tot 2,4 graden Celsius, om nog maar te zwijgen om onder de twee graden temperatuurstijging te blijven.

Zonder een internationaal bindend akkoord dat de overdracht van schone technologie regelt en de verantwoordelijkheid om de uitstoot terug te brengen in overeenstemming brengt met de historische verantwoordelijkheid van verschillende landen, is het onvermijdelijk dat kapitalistische wedijver tot een toename van de uitstoot, en daarmee tot opwarming van de aarde, leidt. Volgens cijfers van het Internationaal Energie Agentschap steeg de uitstoot van koolstofdioxide als gevolg van de verbranding van fossiele brandstoffen in 2010 met vijf procent, en dit ondanks de ernstigste recessie sinds de jaren dertig.

De regeringen ontkennen de ernst van de situatie. Zij doen nog steeds alsof het doel het beperken van de opwarming tot minder dan 2 graden Celsius is, alsof zij niet beseffen dat dit, door hun eigen schuld, al niet meer mogelijk is. De Europese Unie verdient wel de eerste prijs ‘mensen zand in de ogen te strooien’. De EU presenteert zich als kampioen van de strijd voor de planeet met zijn ‘energie/klimaat pakket’. Dat pakket houdt in dat de broeikasgasuitstoot tegen 2020 met minstens 20 procent verminder wordt, vergeleken met 1990, in afwachting van een wereldwijd akkoord. Tegen 2020 moet aan twintig procent van de energievraag met duurzame energie voldaan worden.

Niet alleen is de voorgestelde reductie totaal onvoldoende, niet alleen zou zo’n reductie geen moeite kosten (in 2009 was de uitstoot van de EU al 17,6 procent minder vergeleken met 1990), niet alleen wordt de uitstoot als gevolg van productie in ontwikkelingslanden bestemd voor Europese consumptie niet meegerekend, de EU kent ook geen enkele schroom meer om in arme landen het ‘recht om te vervuilen’ te kopen. Een temperatuurstijging van 4 graden Celsius tussen nu en het einde van de eeuw zal waarschijnlijk al voor de eeuwwisseling tot een metershoge stijging van de zeespiegel leiden. Deze stijging zal in het bijzonder het gevolg zijn van het afsmelten van de ijskappen. James Hansen, de belangrijkste klimatoloog van NASA, waarschuwt hier al 20 jaar voor.

De klimaatcommissie van de Verenigde Naties, het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), bracht onlangs een rapport uit over extreme weersverschijnselen. Bob Ward, directeur van de London School of Economics en niet iemand die je er van verdenkt een linkse radikaal te zijn, vatte het rapport samen door te stellen dat zonder een onmiddellijke reductie van de uitstoot van broeikasgassen de dreigende hittegolven, droogtes en overstromingen ‘waarschijnlijk alle pogingen van de menselijke bevolking om zich aan de impact hiervan aan te passen, te boven zullen gaan’.

De politici die uiteindelijk de beslissingen nemen, weten dit allemaal. Zij negeren de feiten echter omdat zij anders de energiesector uit handen van de markt zouden moeten nemen, en het geld zouden moeten halen waar het zit, om een geplande overgang naar een zuinige, niet-productivistische economie te bekostigen, een economie zonder fossiele of nucleaire brandstoffen.

Toen het kapitalisme nog jong was, nam het soms besluiten die op de korte termijn tegenstrijdig waren met de belangen van individuele kapitalisten, omdat deze nodig waren voor de stabiliteit van het kapitaal in zijn geheel op langere termijn. Tegenwoordig is dit niet meer mogelijk. Zelfs geconfronteerd met de dreiging van vreselijke, onherstelbare rampen, blijven de beleidsmakers apathisch.

Erger nog; de meest cynische onder hen gokken op het gebruik van deze rampen als wapens in de geopolitieke machtsstrijd. De groeiende macht van Chinees of Indisch kapitaal wordt vervelend? Wie laatst lacht, lacht best: laten we zien hoe zij omspringen met de stijgende zeespiegel, het smelten van de gletsjers van de Himalaya en miljoenen klimaatvluchtelingen…

Er is geen betere illustratie mogelijk van hoe diep de aard van de heersende verhoudingen verrot is. Geconfronteerd met deze ecologische barbarij is het een illusie om onze hoop te vestigen op lobbywerk naar de regeringen toe. Alleen grootschalige mobilisaties voor doelen die zowel sociaal als ecologisch, dus ecosocialistisch, zijn, kunnen een alternatief bieden.